

การประเมินผลการเรียน
ตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา

กรมวิชาการ

**การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544**

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ

การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2545

จำนวนพิมพ์ 60,000 เล่ม

© กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ISBN 974-269-3021

คำนำ

การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกระบวนการตรวจสอบการเรียนรู้และพัฒนาการต่างๆ ของผู้เรียน ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อนำผลไปใช้ปรับปรุงการเรียน การสอนและพัฒนาการของผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานที่กำหนดไว้ และ ใช้เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินผลการเรียน

ดังนั้น เพื่อให้สถานศึกษาสามารถทำการวัดและประเมินผล การเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้ สอดคล้องกับทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นโยบายการปฏิรูปการศึกษา กระบวนการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักการวัดและประเมินผลการเรียน กรมวิชาการจึงเสนอแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อให้สถานศึกษานำไปพิจารณาดำเนินการให้เหมาะสม ตามศักยภาพต่อไป

(นายประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์)

อธิบดีกรมวิชาการ

การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน

การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกระบวนการตรวจสอบ การเรียนรู้ และพัฒนาการต่างๆ ของผู้เรียน ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อนำผลไปใช้ปรับปรุงการเรียน การสอนให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานที่กำหนดไว้ และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจผลการเรียน สถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบการวัดและประเมินผล การเรียนให้เป็นไปอย่างเหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ให้ผล การประเมินผลถูกต้องตามสภาพความรู้ ความสามารถที่เป็นจริงของ ผู้เรียน ในขณะเดียวกันการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนของ สถานศึกษา จะต้องมีการจัดการเป็นระบบและกระบวนการปฏิบัติงาน ที่มีคุณภาพ สามารถรองรับการตรวจสอบภายใน และการตรวจสอบ ภายนอกตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาได้

ดังนั้น เพื่อให้สถานศึกษาสามารถทำการวัดและประเมินผล การเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้ สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นโยบายการปฏิรูปการศึกษา กระบวนการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักการวัดและประเมินผลการเรียน จึงเสนอแนวทางการวัดและ ประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้สถานศึกษานำไปพิจารณาดำเนินการให้เหมาะสมกับศักยภาพของตน ไว้ดังนี้

2 การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. หลักการวัดและประเมินผลการเรียน

1.1 สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบประเมินผลการเรียนของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม

1.2 การวัดและประเมินผลการเรียนต้องสอดคล้อง และครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตร

1.3 การประเมินผล ประกอบด้วย การประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนาการของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน และการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน

1.4 การประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ต้องดำเนินการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ธรรมชาติของวิชา และระดับช่วงชั้นของผู้เรียน

1.5 เปิดโอกาสให้ผู้เรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบผลการประเมินผลการเรียนได้

1.6 ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษา และรูปแบบการศึกษาต่างๆ

1.7 ให้สถานศึกษาจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา เพื่อเป็นหลักฐานการประเมินผลการเรียน รายงานผลการเรียนและเป็นหลักฐานแสดงวุฒิ และรับรองผลการเรียนของผู้เรียน

2. แนวการบริหารการประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา

เพื่อให้การวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีการดำเนินการตามหลักการกระจายอำนาจ มีการประเมินผู้เรียนตามหลักการวัดและประเมินผลการเรียน มีการตรวจสอบและกำกับติดตามประเมินคุณภาพ

การประเมินผลการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจึงควรดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียน ดังนี้

2.1 สถานศึกษาโดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดรูปแบบ ระบบ และระเบียบประเมินผลของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา

2.2 สถานศึกษาโดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษา กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์จากมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เพื่อใช้เป็นเป้าหมายในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายปี/รายภาค

2.3 คณะกรรมการอนุกรรมการระดับกลุ่มวิชา ให้ความเห็นชอบรูปแบบ วิธีการ เครื่องมือ เกณฑ์การประเมินและผลการตัดสินการประเมินผลการเรียนรายวิชาของผู้สอน

2.4 ผู้สอนจัดการเรียนการสอน ตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียน และประเมินสรุปผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ด้วยวิธีการหลากหลายตามสภาพจริง โดยนำผลการเรียนรู้อะหว่างเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับตัดสินผลการเรียนรายวิชา

2.5 หัวหน้าสถานศึกษา อนุมัติผลการเรียนปลายปี/ปลายภาค และผ่านช่วงชั้น

2.6 สถานศึกษาจัดทำรายงานผลการดำเนินการประเมินผลการเรียนประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. แนวดำเนินการประเมินผลการเรียน

เพื่อให้การวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาต่างๆ มีหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบผลการเรียนและพัฒนาการของผู้เรียนร่วมกัน ให้การประเมินผลการเรียนสอดคล้องกับกระบวนการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้ข้อมูลผลการประเมินผลการเรียนของผู้เรียนทุกคนมีความหมายตรงกัน สามารถใช้ส่งต่อระหว่างสถานศึกษา และหน่วยงานต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา ดังนี้

3.1 การประเมินผลการเรียนสาระการเรียนรู้ เป็นการประเมินผลการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียน ในการเรียนสาระการเรียนรู้ รายวิชาต่างๆ เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณธรรมค่านิยม ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือไม่ โดยดำเนินการดังนี้

1) ประเมินและตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดยยึดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเป็นเป้าหมาย

2) ประเมินผู้เรียนด้วยวิธีการหลากหลาย เน้นการประเมินสภาพจริง โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

3) ตัดสินผลการเรียนโดยประมวลจากผลการประเมินระหว่างเรียน การประเมินผลงาน และการทดสอบด้วยแบบทดสอบต่างๆ แล้วตัดสินตามเกณฑ์ที่แต่ละสถานศึกษากำหนดให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา

4) การรายงานผลการประเมิน ให้เป็นไปตามระบบที่สถานศึกษากำหนด ซึ่งจะเลือกรายงานด้วยระบบผ่านไม่ผ่าน (ได้/ตก) หรือระดับผลการเรียนแบบตัวเลข ตัวอักษร หรือร้อยละก็ได้ แต่ในช่วงชั้นที่ 4 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปลาย ควรใช้ระดับผลการเรียน

แบบตัวเลข เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

“4” หมายถึง ผลการเรียนรู้ดีมาก

“3” หมายถึง ผลการเรียนรู้ดี

“2” หมายถึง ผลการเรียนรู้พอใช้

“1” หมายถึง ผลการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์การประเมิน

“0” หมายถึง ผลการเรียนรู้ต่ำกว่าเกณฑ์การประเมิน

5) ช่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน และให้เรียนซ้ำในรายวิชาที่ช่อมเสริมไม่สำเร็จ หรือไม่เข้ารับการช่อมเสริมตามเงื่อนไขที่สถานศึกษากำหนด

6) สถานศึกษา สะสมผลการเรียนแต่ละรายวิชาของผู้เรียน และอนุมัติให้ผู้เรียนที่มีผลการเรียนได้รายวิชาต่างๆ ทั้ง 8 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ครบถ้วน ตามเกณฑ์การจบช่วงชั้นของสถานศึกษา เป็นผู้ผ่านช่วงชั้น

3.2 การประเมินการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็น การประเมินความสามารถและพัฒนาการของผู้เรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยดำเนินการ ดังนี้

1) อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม เป็นผู้ประเมินและตัดสิน การปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน เป็นรายกิจกรรม

2) สถานศึกษากำหนดจุดประสงค์ของกิจกรรมแต่ละ กิจกรรม และเกณฑ์การประเมินกิจกรรม

- เกณฑ์ตัดสินการผ่านจุดประสงค์ของกิจกรรม
- เกณฑ์ตัดสินเวลาร่วมกิจกรรม
- ระบบการรายงานผลการตัดสินการประเมินกิจกรรม

3) อาจารย์ที่ปรึกษาดำเนินการประเมินผู้เรียนทั้งระหว่างปฏิบัติกิจกรรมและเมื่อสิ้นสุดกิจกรรม เน้นการประเมินสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลาย

4) ประมวลผลการปฏิบัติกิจกรรม และตัดสินการผ่านกิจกรรมตามเกณฑ์ที่กำหนด

5) ช่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินกิจกรรมในส่วนที่บกพร่องแล้วประเมินใหม่ จนกว่าจะผ่านเกณฑ์การประเมินครบถ้วนจึงผ่านกิจกรรม

6) สถานศึกษาสะสมการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนแต่ละคน และอนุมัติให้ผู้ที่มีผลการปฏิบัติกิจกรรมครบถ้วนตามเกณฑ์การจบช่วงชั้นของสถานศึกษาได้ผ่านช่วงชั้น

3.3 การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของผู้เรียนตามที่สถานศึกษากำหนด โดยมีแนวดำเนินการ ดังนี้

1) กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา
2) ดำเนินการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยกำหนดให้ผู้เรียนนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

3) กำหนดเกณฑ์และแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์แต่ละประการ

4) ดำเนินการประเมินผู้เรียนจากพฤติกรรมจริงอย่างต่อเนื่อง
5) สรุปการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นระยะๆ
6) สรุปตัดสินให้ผู้เรียนที่มีพัฒนาการของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดีสม่ำเสมอ ผ่านเกณฑ์การผ่านช่วงชั้น โดยรายงานผลการประเมิน ดังนี้

ดีเยี่ยม หมายถึง ผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
ในระดับที่สามารถเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนทั่วไป

ดี หมายถึง ผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด โดย
ประพฤติดีตามปกติ

ควรปรับปรุง หมายถึง ไม่ผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษา
กำหนด

7) ให้ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การผ่านช่วงชั้น เข้ารับ
การอบรม และทำกิจกรรมความดีชดเชย เมื่อปฏิบัติครบถ้วนแล้ว จึงจะ
ได้เลื่อนช่วงชั้นและให้ปรับการรายงานผลการประเมินใหม่ ดังนี้

“ผ่านเกณฑ์การประเมิน” หมายถึง ได้รับการซ่อม
เสริมให้ผ่านการประเมิน

3.4 การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียน เป็นการประเมิน
ทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการถ่ายทอดความคิดด้วยทักษะ
การเขียน โดยมีแนวดำเนินการ ดังนี้

- 1) กำหนดมาตรฐานการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของ
สถานศึกษา
- 2) กำหนดเกณฑ์การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน
- 3) กำหนดระบบ วิธีการประเมินและผู้ประเมิน
- 4) ดำเนินการประเมินผู้เรียนตามแนวทางที่กำหนด
- 5) สรุปผลการประเมินตัดสินให้ผู้ผ่านมาตรฐานการอ่าน
คิดวิเคราะห์ และเขียนผ่านช่วงชั้น แล้วรายงานผลการประเมินตามระบบ
ที่สถานศึกษากำหนด

6) ซ่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน จนกว่า
จะผ่าน จึงจะได้รับอนุมัติให้เลื่อนช่วงชั้น

3.5 การตัดสินผลการเรียนผ่านช่วงชั้น เป็นการนำผลการประเมินในด้านต่างๆ ตามหลักเกณฑ์การประเมินผลมาประมวลสรุปเพื่อตัดสินให้ผู้เรียนผ่านช่วงชั้นต่างๆ ตามเกณฑ์การตัดสินผลการเรียนแต่ละช่วงชั้น

4. เกณฑ์การตัดสินผลการเรียนผ่านช่วงชั้น และจบหลักสูตรการศึกษา

เพื่อให้ผู้เรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านการศึกษาแต่ละช่วงชั้น และจบหลักสูตรการศึกษา ได้ศึกษาครบถ้วนตามโครงสร้างของหลักสูตรและมีคุณภาพมาตรฐานการศึกษา จึงกำหนดเกณฑ์การตัดสินผลการเรียน ผ่านช่วงชั้นการจบหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ และจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

4.1 เกณฑ์การผ่านช่วงชั้นที่ 1. ประถมศึกษาปีที่ 1 - 3

- 1) ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 2) ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 3) ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 4) ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

4.2 เกณฑ์การผ่านช่วงชั้นที่ 2 ประถมศึกษาปีที่ 4-6

- 1) ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2) ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

3) ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

4) ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

4.3 เกณฑ์การผ่านช่วงชั้นที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 หรือจบหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ

1) ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2) ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

3) ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

4) ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

4.4 เกณฑ์การผ่านช่วงชั้นที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 หรือจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1) ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2) ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

3) ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

4) ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

5. เอกสารหลักฐานการศึกษา

สถานศึกษาต้องจัดทำเอกสารการประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปพ.) ดังนี้

5.1 ระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ (ปพ.1) เป็นเอกสารบันทึกผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในรายวิชาต่างๆ ตลอดช่วงชั้น ใช้เป็นหลักฐานทางการศึกษาของผู้เรียนแต่ละช่วงชั้น

5.2 ประกาศนียบัตร (ปพ.2) เป็นเอกสารแสดงวุฒิการศึกษาของผู้จบการศึกษาภาคบังคับและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.3 แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปพ.3) เป็นเอกสารแสดงผลการตัดสินใจการเรียนรู้เพื่อผ่านการศึกษาแต่ละช่วงชั้น สถานศึกษาจะต้องจัดทำเอกสารสำหรับผู้จบหลักสูตรช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และปีที่ 4 - 6 เก็บรักษาไว้ที่สถานศึกษา 1 ชุด สำหรับผู้จบหลักสูตรการศึกษามหาวิทยาลัยและจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้จัดทำ 3 ชุด เก็บไว้ที่สถานศึกษา 1 ชุด เขตพื้นที่การศึกษา 1 ชุด และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1 ชุด

5.4 แบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ปพ.4) เป็นเอกสารรายงานผลการประเมินคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

5.5 แบบบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5) เป็นเอกสารที่ผู้สอนบันทึกข้อมูลการประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาต่างๆ ของผู้เรียน สถานศึกษาต้องบันทึกผลการประเมินผลการเรียนรู้ของ

นักเรียนอย่างต่อเนื่องเป็นประจำเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ และใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพของแต่ละคน

5.6 แบบรายงานการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล (ปพ.6) เป็นเอกสารบันทึกและรายงานพัฒนาการ และผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบ

5.7 ใบรับรองผลการศึกษา (ปพ.7) เป็นเอกสารรับรองผลการศึกษาของผู้เรียนเป็นการชั่วคราว

5.8 ระเบียบสะสม (ปพ.8) เป็นเอกสารบันทึกพัฒนาการด้านต่างๆ ของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมผู้เรียน

5.9 สมุดบันทึกผลการเรียนรู้ (ปพ.9) เป็นเอกสารแสดงรายวิชาต่างๆ ตามโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาแต่ละช่วงชั้น และบันทึกผลการเรียนของผู้เรียนในแต่ละรายวิชา เพื่อใช้สำหรับสื่อสารหลักสูตรและผลการเรียนของนักเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ สามารถใช้เป็นหลักฐานการศึกษา และให้ข้อมูลในเอกสารเพื่อการเทียบโอนผลการเรียนได้

ให้สถานศึกษาจัดทำเอกสาร ปพ.1 - ปพ.3 ตามแบบพิมพ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ส่วนเอกสาร ปพ.4 - ปพ.9 ให้สถานศึกษาเป็นผู้ออกแบบและจัดพิมพ์ขึ้นใช้เอง

6. การเทียบโอนผลการศึกษา

โดยที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ต่างๆ ไว้ 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย ในขณะที่กำหนดให้การศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีระยะเวลาศึกษาตลอดหลักสูตร 12 ปี โดยการศึกษาในช่วงเวลา 9 ปีแรกเป็นการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งเด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 จะต้องเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับก่อนครบเกณฑ์อายุดังกล่าว ข้อกำหนดข้างต้นส่งผลให้เด็กที่ศึกษาตามรูปแบบต่างๆ จะต้องมีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้รับรับรอง ผลการเรียนรู้เกณฑ์ของหลักสูตรดังกล่าวด้วย ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ศึกษานอกระบบ และศึกษาตามอัธยาศัยได้รับการเทียบระดับและรับรองความรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้ผู้เรียนในระบบการศึกษาต่างๆ สามารถเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของตนจากการศึกษาในระบบอื่นๆ ไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนในระบบที่กำลังศึกษาอยู่ได้ จึงกำหนดให้มีการเทียบโอนผลการเรียน 2 ลักษณะ ดังนี้

6.1 การเทียบระดับการศึกษา

การเทียบระดับการศึกษา หมายถึง การนำผลการเรียน ความรู้ และประสบการณ์ ที่ได้จากการศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษานอกระบบที่ไม่แบ่งระดับมาประเมิน เพื่อเทียบเท่าการศึกษาระดับใดระดับหนึ่ง มีแนวทางการเทียบระดับการศึกษา ดังนี้

1) ผู้ขอเทียบระดับการศึกษาจะต้องไม่เป็นผู้กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาในระบบ หรือสถานศึกษานอกระบบที่จัดการศึกษาเช่นเดียวกับการศึกษาในระบบ และเป็นผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการในระดับที่ต่ำกว่าระดับการศึกษาที่ขอเทียบหนึ่งระดับ ผู้ไม่เคยมีวุฒิการศึกษาใดๆ จะขอเทียบระดับการศึกษาได้ทีละระดับ ประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นระดับแรก

2) ให้สถานศึกษาซึ่งเป็นที่ทำการเทียบระดับการศึกษา ดำเนินการเทียบระดับ ด้วยการประเมินความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้ขอเทียบระดับด้วยวิธีการหลากหลาย ทั้งด้วยเอกสาร หลักฐานการศึกษา การทดสอบ การประเมินแฟ้มสะสมงาน และการสังเกตพฤติกรรมต่างๆ ให้ครอบคลุมคุณลักษณะของผู้เรียนทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ตามมาตรฐานของหลักสูตรที่ขอเทียบระดับ

3) ผู้ผ่านการประเมินจะได้รับหลักฐานแสดงผลการประเมินเทียบระดับความรู้ และประกาศนียบัตรรับรองระดับความรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ

6.2 การเทียบโอนผลการเรียน

การเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การนำผลการเรียน ซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้ที่เกิดจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย มาประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งที่กำลังศึกษา มีแนวดำเนินการดังนี้

1) สถานศึกษา มีหน้าที่ดำเนินการเทียบความรู้ให้ผู้เรียนตามระดับประเภทวิชา หรือสาขาที่สถานศึกษาจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนตามหลักสูตรของสถานศึกษา โดยจะต้อง

ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนให้แก่ผู้เรียนในภาคเรียนแรกที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา ทั้งกรณีผู้เข้าเรียนต้นปีการศึกษา หรือระหว่างปีการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนทราบว่า ตนจะได้รับการเทียบโอนผลการเรียนเป็นจำนวนเท่าไร และจะเหลือรายวิชาที่จะต้องเรียนอีกเป็นจำนวนเท่าไร จะได้วางแผนลงทะเบียนเรียนต่อไปให้จบช่วงชั้นได้ถูกต้อง

กรณีนักเรียนย้ายสถานศึกษา จะต้องนำผลการเรียนจากสถานศึกษาเดิมในช่วงชั้นเดียวกันที่เรียนผ่านแล้ว จากหลักสูตรของสถานศึกษาเดิมมาเทียบโอนให้ได้รายวิชาตามหลักสูตรของสถานศึกษาใหม่ ตามวิธีการในข้อ 4 (1) รายวิชาใดที่ไม่สามารถเทียบโอนผลการเรียนได้ ให้เทียบโอนผลการเรียนตามวิธีการในข้อ 4 (2) โดยประเมินให้ผู้เรียนได้ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในรายวิชาของหลักสูตรสถานศึกษาใหม่ในส่วนที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาเดิมก่อน แล้วประเมินเสริมในส่วนที่ยังขาดให้ครบ ถ้าประเมินผ่านจะได้รายวิชานั้น ถ้าประเมินไม่ผ่านจะต้องเรียนรายวิชานั้นเพิ่มเติม ในส่วนที่ไม่ผ่านการประเมินจนครบจึงจะได้รายวิชา

2) ผู้ขอรับการเทียบโอน จะต้องเป็นนักเรียนหรือนักศึกษาของสถานศึกษาที่ยื่นขอเทียบโอน และจะต้องศึกษาในสถานศึกษานั้น ไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน

3) จำนวนหมวดรายวิชา รายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือหน่วยการเรียนรู้ที่สถานศึกษารับเทียบโอนให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และวิชาการของสถานศึกษา

4) ให้ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนเป็นหมวดวิชา รายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

(1) กรณีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนได้สะสมไว้ตามหลักสูตรต่างๆ ให้นำหมวดวิชา รายวิชา หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์หรือเนื้อหาสอดคล้องกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 มาเทียบโอน สำหรับระดับผลการเรียนที่นำมาเทียบโอน ถ้าเป็นหลักสูตรเดียวกันให้กำหนดระดับผลการเรียนตามผลการเรียนเดิมที่ได้เรียนมา ถ้าต่างหลักสูตรกันให้คณะกรรมการพิจารณาให้กำหนดระดับผลการเรียนตามความเหมาะสม

(2) กรณีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ทั่วไป ให้พิจารณาจากเอกสารและหลักฐานที่แสดงความรู้ ความสามารถ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ในหมวดวิชา รายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ขอเทียบโอนผลการเรียน และให้มีการประเมินผลผู้เรียนเพิ่มเติม ในส่วนที่ยังขาดด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย ส่วนระดับผลการเรียนให้ได้รับระดับผลการเรียน ตามระบบการให้ระดับผลการเรียนของสถานศึกษาที่รับเทียบโอน

คณะกรรมการ

ที่ปรึกษา

อธิบดีกรมวิชาการ

รองอธิบดีกรมวิชาการ (นางอารีรัตน์ วัฒนสิน)

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพัฒนาเครื่องมือวัดผล (ดร.บุญชู ชลัษฐี)

ผู้อำนวยการสำนักงานทดสอบทางการศึกษา (ดร.ชอบ ลีซอ)

เรียบเรียงต้นฉบับ

นายสมทรง

ลิมาลัย

คณะเลขานุการ

นางจิตริยา ไชยศรีพรหม

นางสาวไพรวัลย์ พิทักษ์สาส์

นางอริษา แยมกมล

นายสมทรง ลิมาลัย

นางกัลยาณี อุตกฤษฎ์

นางสาวจันทร์อิรา อินธิเดช

นายธัญญา เรืองแก้ว

นางเพ็ญภา แก้วเขียว

นางสาวอมรรัตน์ คำแดง

ออกแบบจัดรูปเล่ม

นายสมทรง ลิมาลัย

นางสาวหงษ์ จิวาลักษณ์

พิมพ์ต้นฉบับ

นางสาวหงษ์ จิวาลักษณ์

